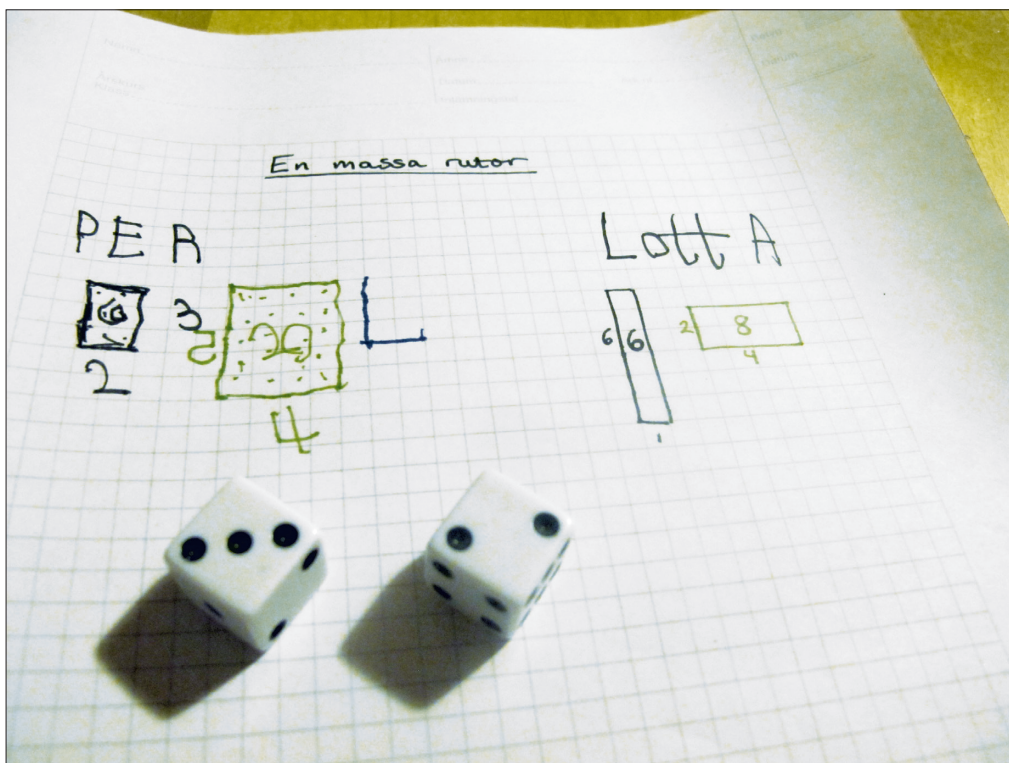

Vad är syftet med läxan?

Läxor är idag ett omstritt fenomen i skolan, vilket bland annat visar sig i debatter mellan olika bloggare på nätet. Det finns forskning som visar att barn faktiskt inte lär sig särskilt mycket via läxor och i grannlandet Finland har barn förhållandevis få läxor. Trots detta kan jag få känslan av att dagens barn har mer läxor än vad jag hade när jag gick i skolan för 30 år sedan. Samtidigt sjunker resultaten i matematik och det är lätt att få för sig att läxor ges i någon slags osäkerhet över att dagens undervisning inte längre levererar samma resultat som tidigare. Rätt konstruerade läxor kan ändå vara ett sätt för att få elever att tänka lite extra på matematik, kanske tillsammans

med sina föräldrar, på ett sätt som stimulerar intresset för matematik och bidrar till en ökad inläring. Kvaliteten på de läxor som barnen får varierar dock. Säkert skulle en analys av de läxor som jag själv har gett mina elever under åren inte visa på någon bättre kvalitet men jag vill ändå sticka ut hakan och reflektera kring syftet med olika typer av läxor.

Å ena sidan har vi läxor av typen "Räkna hur många bilar du möter på vägen till skolan" som kanske kan ha ett visst underhållningsvärde för vissa barn medan det pedagogiska värdet är ringa (såvida inte antalet bilar senare ska användas för någon form av gemensam aktivitet). Om man lägger till att alla läxor skapar ett visst

Per spelar gärna "En massa rutor", ett spel som lägger en grund både för taluppfattning och för geometri. Spelet går till så att var och en slår två tärningar som talar om hur långa sidorna i en rektangel är. Den vars rektangel innehåller flest rutor vinner omgången.

mått av stress därhemma och att många föräldrar dessutom har en negativ bild av matematik så torde det totala värdet av en sådan läxa vara lågt. Detsamma skulle jag säga även gäller beräkningsuppgifter som är alldeles för lätta för barnen och inte heller innehåller någon reflekterande del.

Å andra sidan har vi de där läxorna som kräver en förälder med lärarexamen för att förstå. Till dessa läxor hör problemuppgifter som är för svåra för barnen att lösa själva och där en kommunikation i klassrummet skulle berika uppgiften. Att ge problemlösningsuppgifter som läxa behöver inte undvikas helt, men det är viktigt att uppgifterna presenteras på rätt sätt och att eleverna efteråt får en möjlighet att arbeta vidare med dem tillsammans i klassen.

Det finns även fler exempel på bra läxor. Att ge eleverna i läxa att efter en lektion göra uppgifter av liknande typ hemma, som en repetition, är antagligen bra. Jag gillar också uppgifter som får barnen att reflektera tillsammans med sina föräldrar, man kan ge dem en kluring som de får fundera över och sedan diskutera i skolan. På gymnasiet gav jag en gång eleverna i läxa att fundera på om det finns trianglar med höjden 0. Detta var en fråga som engagerade och efteråt bidrog till en diskussion om trianglars definition. Att ge ett barn som älskar att spela spel i uppgift att spela ett väl genomtänkt och roligt matematikspel, som på fotot, är säkert en bra idé, även om det kanske inte passar alla.

I Artur Olsson, Lennart Husén och Torsten Huséns *Vi lär oss studera* från 1957 står det att läxor fyller tre olika syften:

- ♦ de är en repetition av vad barnen har lärt sig i skolan
- ♦ de ska grundlägga goda arbetsvanor
- ♦ de ska också bidra till en god kontakt mellan skola och hemmet.

Idag, snart 60 år senare, har vi inte kommit så mycket längre; det finns få studier om läxor och resultaten är tvetydiga. Ingrid Westlund har sammanställt forskning om läxor i rapporten *Läxberättelser – läxor som tid och uppgift*. Hon skriver där att lärare anser att läxor främjar ansvarstagande, tidseffektivitet, självförtroende, goda studietekniska vanor samt ger ytterligare tid för matematik. Dessutom kan läxor användas för att åstadkomma föräldraengagemang – oavsett hemförhållanden. För att motverka den sociala orättvisa som kan följa av läxor har många skolor läxhjälp. Om barnen tar hjälp av denna läxhjälp minskar dock läxans uppgift som kontakt mellan skola och hem. Min uppfattning är att matematikläxorna, i alla fall i tidiga årskurser, ska vara så enkla att alla kan göra dem hemma. De bör också vara utformade så att de bidrar till att föräldrarna får en positiv bild av matematikundervisningen och att intresset för matematik stärks, både hos barn och hos föräldrar.

Sammanfattningsvis tror jag att bra läxor är läxor som:

- ♦ bidrar till barnens inläring
- ♦ är så pass lätta att barnen kan förstå dem själva
- ♦ efterarbetas i skolan
- ♦ stimulerar intresset för matematik.

Jag anser att läxor med ett genomtänkt syfte, som bidrar till att barnen når skolans mål, har en plats i den svenska skolan. Om varje uppgift som ges till barnen får ett tydligare pedagogiskt mål borde antalet läxor kunna minskas samtidigt som kvaliteten på barnens lärande ökar.

Lotta Wedman